

ДОСВІД ВЕЛИКОБРИТАНІЇ У ЗАСТОСУВАННІ ТЕОРІЇ МНОЖИННОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Федорова Олеся

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

Abstract

The article deals with the problem of efficient English teaching in Ukraine. The main facts about and the key principles of common Ukrainian-British project “School teacher of new generation” are presented. The necessity of improving English learning system in Ukraine is justified. The peculiarities of application Multiple Intelligence theory in English teaching are depicted on the example of studying vocabulary.

Keywords: English teaching, British Council, Multiple Intelligence theory, “School teacher of new generation”

Україна, яка проходить етап масштабних та глибинних реформ гостро відчуває потребу у фахівцях нового покоління, здатних інноваційно мислити, озброєних теоретичними знаннями та практичними вміннями не лише у своїй професії, а й в інформаційних технологіях та іноземних мовах. Про важливе місце іноземної мови у професійній компетенції фахівця розмови лунають уже не одне десятиліття, однак саме сьогодні на фоні євроінтеграції України та глобалізації світу загалом, розвитку міжнародного співробітництва та засобів комунікації, пришвидшення темпу життя, іноземна мова перестає бути елітним вмінням, а буденним знаряддям спілкування та ведення ділових стосунків.

В Україні навчання іноземній мові є практично безперервним, однак кількість спеціалістів, що достатньо вільно володіють іноземною мовою для свого професійного спілкування, досить обмежена. Подолати таку суперечність має на меті спільний проект Британської Ради та Міністерства освіти та науки України, що стартував 1 вересня 2016 року коли розпочалось пілотування нової програми з методики навчання англійської мови в 11 педагогічних вишах України, що триватиме протягом трьох років і матиме значний вплив на якість викладання англійської в українських школах. Програму розробила Британська Рада спільно з Міністерством освіти в рамках проекту «Шкільний вчитель

нового покоління». Вона є складовою реформи професійної підготовки педагогів та передбачає оновлення змісту навчання, зміщення акценту з теоретичної на практичну підготовку та формування компетентностей вчителя англійської мови [1]. Однак кінцевою метою даного проекту є якісно новий рівень викладання іноземної мови в усіх типах навчальних закладів України і виховання широкого кола громадян без відчуття «мовного бар'єру» в іноземній мові в побутовому і в професійному спілкуванні.

Ключовим у даному проекті є не стільки зміна форм та методів роботи при вивченні іноземної мови, скільки зміщення акценту від учителя до учня, розвиток учнівської автономії та його вміння працювати в колективі, групі та самостійно. Головним завданням учителя стає не навчання учня, а розвиток у нього уміння вчитися, виявлення потенціалу та мотивація.

Опорою для викладача іноземної мови в даному аспекті є теорія множинного інтелекту, запропонована американським психологом Говардом Гарднером, яку широко застосовують як психологічну основу навчання в Америці та Великобританії [2; 3]. Говард Гарднер стверджує, що всі люди володіють не одним інтелектом, (який зазвичай називають g-фактором, скорочено від general intelligence «загальний інтелект»). Навпаки – люди наділені рядом автономних інтелектів. Ці інтелекти не суперечать і не заважають один одному. Гарднер визначив дев'ять відносно незалежних інтелектуальних здібностей, це: лінгвістичний інтелект, логіко-математичний інтелект, музичний інтелект, тілесно-кінестетичний інтелект, просторовий інтелект, міжособистісний інтелект, внутрішньоособистісний інтелект, натуралістичний інтелект, екзистенційний інтелект [3].

Вчителі та психологи радять застосовувати основні ідеї теорії Г. Гарднера у навчальному процесі через організацію групової роботи в класі. Однак на практиці, особливо у закладах вищої освіти втілити такі рекомендації досить проблематично: матеріально-технічне забезпечення не дозволяє ефективно розподілити аудиторію на «куточки» та достатньо їх оснастити відповідно до

особливостей студентів, навчальна програма вимагає від усіх студентів засвоєння базового рівня у однаковій мірі в однаковий термін.

Більш реалістично постає питання розвитку студентської автономії та озброєння кожного студента знанням про свої особливості (в даному контексті – про домінуючі типи інтелекту) та про найоптимальніші форми та методи навчання відповідно. Підібрати такі форми та методи залежно від типу інтелекту – завдання викладача.

Розглянемо, як це можна зробити, на прикладі типового завдання для занять з іноземної мови, яке застосовується на усіх рівнях освіти та вивчення мови. Маємо на увазі засвоєння списку нових слів (базової лексики) на початку вивчення нової теми (Clothes).

Для студентів з яскраво вираженим **міжособистісним інтелектом** – оптимальним шляхом засвоєння нової лексики є навчити когось іншого (учня, що не встигає чи був відсутнім на занятті). Власникам **інтрасуб'єктного (внутрішньоособистісного) інтелекту** навпаки більше підійде спокійна усамітнена атмосфера. Такі студенти краще засвоюють матеріал, якщо він асоціюється з уже засвоєним. Тому їм доцільно вивчати назви одягу, групуючи їх за сезонами або відшуковуючи паралелі між назвами одягу в іноземній та рідній мові. **Тілесно-кінестетичний інтелект** допоможе студенту у вирішенні даного завдання, якщо вивчення нових слів буде поєднано з фізичними рухами (крокуванням по кімнаті, плесканням в долоні, імітацією рухів одягання предметів одягу та взуття). Студенти з **логіко-математичним типом інтелекту** найкраще запам'ятають нові слова, якщо вивчатимуть їх у логічній послідовності (наприклад, у порядку одягання, розділивши на групи (чоловічий та жіночий одяг, зимовий та літній тощо)). **Музичний інтелект**, звісно, вимагатиме поєднання роботи зі словами з прослуховуванням музики, наспівуванням нових слів у голос, вивченням римівок, складанням власної пісеньки з новими словами. Люди, у яких розвинутий **натуралістичний тип інтелекту**, найкраще засвоюють матеріал, якщо працюють з ним безпосередньо. Тому їм доцільно вивчити слова до теми (Clothes), складаючи

речі у власній шафі, на прогулянці, називаючи подумки частини одягу перехожих, у магазині одягу – подумки навішуючи ярлики на одяг). **Візуально-просторовий інтелект** ідеально допоможе студенту у вивченні нових слів, якщо цей процес поєднати з розмалюванням, зарисовуванням, створенням аплікацій чи навіть з дитячою грою «Одягни паперову ляльку». **Звичайно, вербально-лінгвістичний інтелект** значно спрощує студенту вивчення мови взагалі і нових слів в тому числі, але опора на вроджену здатність людей з таким інтелектом розповідати історії, описувати може зробити вивчення ще більш легким та ефективним. Тому запропонуйте студенту скласти історію з новими словами під назвою «Пригоди сукні та її друзів» чи «Як вередуля у школу збиралась».

Отож, як стверджують координатори спільного британсько-українського проекту «Шкільний вчитель нового покоління», завдання вчителя – не вивчити мову з учнем, а навчити вивчати мову самостійно, створити для цього умови та середовище, мотивувати та направляти [1].

Література

1. "Вчитель нового покоління". [Електронний ресурс] : URL : <http://www.britishcouncil.org.ua/about/press/presett>
2. Гарднер Г., (2017). *Структура разума: теория множественного интеллекта*. Москва: ООО И. Д. Вильямс.
3. H. Gardner. *Frames of mind. Theory of multiple intelligences*. URL : <https://books.google.com.ua/books?hl=uk&lr=&id=4Y5VDgAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT4&dq=theory+of+multiple+intelligences+howard+gardner&ots>